

ศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติ

กระทรวงยุติธรรม

นายเกษม มูลจันทร์

ผู้อำนวยการกองกิจการชุมชนและบริการสังคม

กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม

1. แนวคิดการจัดตั้ง

กระทรวงยุติธรรมได้จัดทำแผนแม่บทกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 – 2549 เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินงานและพัฒนากระทรวงยุติธรรมในรอบปีข้างหน้า (พ.ศ.2545 –2549) โดยมีสาระสำคัญ คือ การพัฒนาองค์รวมของกระทรวงยุติธรรม โดยเฉพาะด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการรวบรวมหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่กระจายอยู่ตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เข้ามารวมกันเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านนโยบายกระบวนการยุติธรรมของชาติ การควบคุมสังคมและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องตามกรอบและแนวทางตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 แผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ และนโยบายรัฐบาล

กรมคุมประพฤติ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงยุติธรรม จึงได้จัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ 5 ปี กรมคุมประพฤติ พ.ศ. 2545 – 2549 เพื่อรองรับแผนแม่บทกระทรวงยุติธรรมข้างต้น และเนื่องจากการพัฒนาประเทศในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และภาคประชาชนในท้องถิ่นของตน ซึ่งผู้กระทำผิดก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่ได้ผลดียิ่งในปัจจุบัน คือ การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน รวมทั้งการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการป้องกันชุมชนจากอาชญากรรม ดังนั้น การส่งเสริมให้มีความร่วมมือซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ก็จะช่วยให้การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อีกมาก จากแนวคิดดังกล่าวจึงเห็นสมควรให้มีการนำทรัพยากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของกรมคุมประพฤติ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของชุมชนและประชาชน ประกอบกับในปัจจุบันภารกิจของกรมฯ มีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มมากขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี 10 กรกฎาคม 2544 จึงทำให้บทบาทและภารกิจของอาสาสมัครคุมประพฤติในการช่วยเหลืองานคุมประพฤติต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับภารกิจของกรมฯ ดังนั้นจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดและการพัฒนาระบบงานเพื่อให้อาสาสมัครคุมประพฤติสามารถปฏิบัติงานและช่วยเหลือสนับสนุนงานคุมประพฤติ ตลอดจนงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและสนองตอบความต้องการของชุมชนและประชาชนได้อย่างแท้จริง

ศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม เป็นอีกส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์การอาสาสมัครคุมประพฤติ ให้เข้มแข็งและมีพลังในการช่วยกันสร้างสรรค์ความสามัคคี และให้การประสานงานระหว่างอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม มีเอกภาพ และจะมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร และให้การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับอาสาสมัครคุมประพฤติ ตลอดจนชุมชนและประชาชนในพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

การจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติประจำอำเภอต่างๆ ขึ้น มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เป็นสถานที่เพื่อการบริหารงานในชุมชน และการประสานงานของคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครคุมประพฤติ ตระวะเปรียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการบริหารองค์การอาสาสมัครคุมประพฤติ พ.ศ. 2541
2. เป็นศูนย์กลางในการบริหารงานคดี และการจัดกิจกรรมของสำนักงานคุมประพฤติ และกรรมการบริหารอาสาสมัครคุมประพฤติระดับอำเภอ
3. อำนวยความสะดวกแก่จำเลย ผู้ถูกคุมความประพฤติ พยาน บุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน
4. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาสาสมัครคุมประพฤติ องค์กรเอกชนประชาชน และหน่วยราชการในพื้นที่อำเภอให้มีความใกล้ชิดและสะดวกรวดเร็วในการติดต่อประสานงาน และเป็นการกระจายงานออกสู่พื้นที่เพื่อก่อให้เกิดความมีสัมพันธภาพที่ดีต่อชุมชน

3. วิธีการจัดตั้งและการกำหนดสถานที่

ให้คณะกรรมการบริหารอาสาสมัครคุมประพฤติประจำอำเภอ และสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดร่วมกันพิจารณาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์ประสานงานฯ โดยมีข้อควรพิจารณา เช่น ต้องเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมสะดวก เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่คณะกรรมการและบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมต้องเหมาะสมไม่อยู่ในแหล่งอบายมุข หรือแหล่งสถานเริงรมย์ หรือแหล่งยาเสพติด เหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานที่เพื่อพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือเป็นที่ประชุมคณะกรรมการ และจัดกิจกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติ เป็นต้น

4. รูปแบบของศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติอำเภอ

รูปแบบของศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติอำเภอ ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกดังนี้

1. ป้ายข้อความ “ศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรมประจำอำเภอ...” ติดตั้งให้เห็นชัดเจน ขนาดให้เหมาะสมกับอาคาร สถานที่

2. ใ้โต๊ะ เก้าอี้ ตู้เก็บเอกสาร เฟอร์นิเจอร์ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และการปฏิบัติงานภายในศูนย์ประสานงาน

3. แผนภูมิ แสดงชื่อ – ชื่อสกุล และภาพถ่ายของคณะกรรมการบริหาร

4. คำแนะนำหรือแนวปฏิบัติในการใช้ศูนย์ฯ เช่น ห้ามดื่มสุรา ห้ามเล่นการพนัน หรือห้ามกระทำการใด ๆ ที่อาจทำให้ภาพพจน์ของอาสาสมัครคุมประพฤติเสื่อมเสีย เป็นต้น

5. จัดให้มีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานคุมประพฤติและงานอาสาสมัครคุมประพฤติ ตลอดจนงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เช่น แผ่นพับ วารสาร หรือจุลสาร อ.ส.ค. เป็นต้น

6. อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ทั้งนี้ การใช้อาคาร สถานที่และทรัพยากรต่าง ๆ ในเบื้องต้นควรขอความร่วมมือและอนุเคราะห์จากชุมชนเพียงเท่าที่จำเป็นก่อน เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และการจัดกิจกรรมของผู้ถูกคุมความประพฤติตามความเหมาะสม

5. การดำเนินงานในศูนย์ประสานงาน

เมื่อได้มีการเปิดดำเนินงานศูนย์ประสานงานแล้ว สิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไปคือ การปฏิบัติงานหรือการจัดกิจกรรมในศูนย์ประสานงาน โดยต้องมีการบริหารจัดการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การบริหารจัดการภายในสำนักงาน
2. การบริหารจัดการภายในศูนย์ประสานงาน

การบริหารจัดการภายในสำนักงาน

1. สำนักงานจัดให้มีการประชุมทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ทุกคน ถึงหลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ ตลอดจนประโยชน์ของการจัดตั้งศูนย์ประสานงานอาสาสมัครคุมประพฤติ

2. สำนักงานมอบหมายพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อการประสานงานกับคณะกรรมการอาสาสมัครคุมประพฤติ ในการปฏิบัติงานในศูนย์ประสานงาน ตลอดจนการประชุมและวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ

3. การจัดแบ่งเขตความรับผิดชอบของผู้ถูกคุมความประพฤติออกเป็นอำเภอ เพื่อสะดวกต่อการรับรายงานตัวหรือจัดกิจกรรม และการกำหนดวันนัดรายงานตัวในแต่ละศูนย์ที่แน่นอน

การบริหารจัดการภายในศูนย์ประสานงาน

1. การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครคุมประพฤติระดับอำเภอ หรือประจำศูนย์ในการดำเนินงาน หรือการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ

2. การประชุมร่วมระหว่างสำนักงานคุมประพฤติกับคณะกรรมการบริหารอาสาสมัครคุมประพฤติระดับอำเภอ หรือประจำศูนย์ เพื่อจัดทำแผนการปฏิบัติงานประจำปี หรือแผนงานอื่น ๆ

3. กิจกรรมที่จะดำเนินการตามแผนประจำปี เช่น การรับรายงานตัวผู้ถูกคุมความประพฤติ กิจกรรมเพื่อการแก้ไขฟื้นฟู กิจกรรมการทำงานบริการสังคม การฝึกอาชีพ การดำเนินการรื้ออาคารกุศล การอบรมความรู้ต่าง ๆ

4. การดำเนินงานด้านคดีที่อยู่ระหว่างการคุมความประพฤติ การออกเยี่ยมเยียนและสอดส่องผู้ถูกคุมความประพฤติของอาสาสมัครคุมประพฤติในพื้นที่

5. การติดต่อประสานงานกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ชุมชน กลุ่มชุมชน เครือข่ายชุมชน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการช่วยเหลือและการพัฒนาในพื้นที่ ตลอดจนจนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมให้มากขึ้น

6. กิจกรรมอื่นๆ ในการให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชน ตลอดจนกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์งานของอาสาสมัครคุมประพฤติ สำนักงานคุมประพฤติและกระบวนการยุติธรรม

7. การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์ประสานงานฯ ให้กรมคุมประพฤติทราบ เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทสรุป

องค์การอาสาสมัครคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม จะเข้มแข็งจนสามารถต้านภัยอาชญากรรมในชุมชนและสังคมได้หรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการเข้ามาบริหารจัดการของอาสาสมัครคุมประพฤติทุกคน และบทบาทหนึ่งซึ่งสามารถแสดงออกถึงความเข้มแข็ง ความสามัคคี และการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การได้ดีที่สุด นั่นคือ การที่สมาชิกขององค์การมีการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างพร้อมเพรียง สม่่าเสมออันจะนำไปสู่การร่วมคิดร่วมวางแผน และร่วมดำเนินกิจกรรมใดๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจะพัฒนาองค์การใด ๆ ให้เข้มแข็งได้จะต้องหมายถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์การนั้นให้มีความสนิทสนมกลมเกลียวและผูกพันซึ่งกันและกัน สมาชิกต้องรักองค์การ องค์การจึงจะตอบสนองความต้องการของสมาชิกและประเทศชาติได้ตามที่ทุกคนพึงประสงค์

ศูนย์ประสานงาน

3/01/03